

nået Nordpolen over havisen, er Ralf Plaisted, som i 1968 med sin firemands ekspedition nåede frem den 19. april. Ekspeditionen foregik med snekøretøjer.

I 1978 vakte den japanske opdagelsesrejsende og bjergbestiger Naomi Uemura stor beundring, da han alene med 17 slædehunde foretog turen til Nordpolen, hvilken han nåede den 1. maj.

Hvorvidt Wally Herbert med sin ekspedition British Trans-Arctic fra Point Barrow i Alaska til Syvøerne nordøst for Spitsbergen passerede Nordpolen

vides ikke med sikkerhed. Man ved blot, at turen varede 464 dage i årene 1968–69.

Litteraturliste

Kåre Rodahl: T3. Det danske Forlag 1955.

Pierno Venture: Rejser til Nordpolen. Forlag Gyldendal 1980.

Erik Erngaard: Grønland i tusinde år. Forlag Lademann 1973.

Th. N. Krabbe: Grønland. Forlag Levin og Munksgaard 1929.

Guinness Record Book.

Erik Hamnström: De geografiska Upptäcktbragderna genom Tiderna. Forlag Hökerbergs Bokförlag, Stockholm 1927.

Nordpolen og dens naboer

Af Rolf Gilberg

Edmund Nielsens nordpolshistorie er lidt for kortfattet, derfor et par bemærkninger mere om Nordpolen. Der findes en meget omfattende litteratur om emnet for den læser, som vil vide mere.

Der har været mange forsøg på at nå til Nordpolen i løbet af de sidste par hundrede år. De fleste er mislykkedes. Her skal dog kun trækkes nogle få frem. I 1895 nåede nordmanden Nansen frem til 86°14' nord. I 1900 nåede

italieneren Cagni frem til 86°33' nord. I 1906 nåede amerikaneren Peary frem til 87°06' nord. Til sammenligning kan det oplyses, at Grønlands nordligste punkt Kap Morris K. Jesup ligger på 83°33' nordlig bredde. Uutaaq's ø ligger dog en lille smule nordligere på 83°40'.

Hvad er det som drager mennesket mod Nordpolen? En bjergbestiger har engang svaret på et lignende spørgsmål om, hvorfor han kravlede op på et

bjerg: »Det er fordi, det er der!« Måske er det for at bevise, at det kan lade sig gøre at nå til stedet, og måske for at blive berømt og – udødelig. Menneskene, især dem, som boede langt borte fra Nordpolen, har været meget fascineret af at nå frem til dette øde isfyldte sted, hvor intet liv er. Nok har nysgerrighed været drivkraften, men en verdensomspændende helteberømmelse til den første på stedet har nok været den stærkeste kraft, som fik mænd til at ville nå frem til intetheden.

1. september 1909 sendte amerikaneren læge Frederick Albert Cook (1865–1940) sit telegram om, at han tirsdag, 21. april 1908 havde nået Nordpolen. Han var blevet tvunget til på tilbagevejen at overvintre på Devon Øen med sine 2 inughuit (polareskimo) fangere: Ittukusuk (1888–1935) og Aapliaq (1885–1935). Kun 5 dage senere sendte amerikaneren Robert Edwin Peary (1856–1920) sit telegram, at han var nået til Nordpolen tirsdag, 6. april 1909. Peary var ikke rejst alene. Han havde haft mange hjælpere, men på det sidste stykke var der kun foruden ham selv som den eneste hvide mand: den sorte amerikaner Matthew Alexander Henson (1866–1955) og 4 inughuit fangere: Iggiannguaq (1883–1918), Oodaaq (1880–1955), Silluk (1883–1927) og Ukkujaaq (1880–1921). Dengang var det kun hvide mennesker som talte.

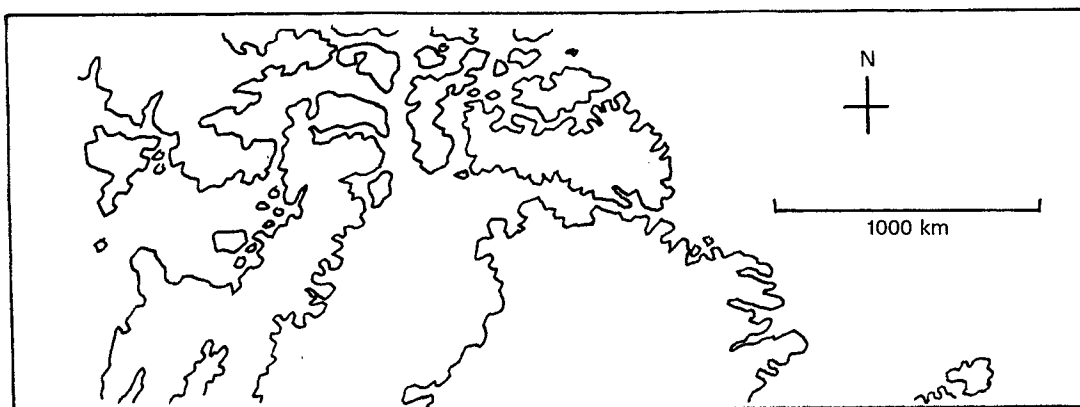
Desværre glemmer man altid at nævne de grønlandske deltagere, selv om ingen ville være nået frem uden deres hjælp og viden. Begge ekspeditioner foregik på hundeslæder over Ishavets havis. Det var ikke tilfældigt, at

begge forsøg foregik i april måned. Det er den bedste tid, is og lys taget i betragtning. På selve Nordpolen består året af een dag og een nat, hver på et halvt år.

Siden september 1909 har der været voldsom diskussion om, hvem der først nåede frem til Nordpolen eller om de overhovedet nåede frem. I denne beskedne kommentar skal der ikke tages stilling til hvem kom hvor hvornår. Det har dog altid undret mig, så energisk Peary satte ind på at få offentligheden til at opfatte Cook som en løgner. For mig ser det ud til, at Cook er blevet meget dårligt behandlet, og det er ikke bevist, at han ikke nåede frem til Nordpolen. For nylig er den amerikanske astronom Dennis Rawlins fremkommet med oplysninger, hvor han mener at kunne påvise, at Peary manglede 195 km i at være nået frem til den geografiske Nordpol. Hvis det er rigtigt, bør man måske behandle Cook og Peary på lige fod. Og ikke mindst alle dem, som rejste med de 2 mænd udover Ishavet. At nå næsten til Nordpolen er dog stadig en flot præstation. Hvis det nu hverken var Cook eller Peary som først kom til Nordpolen, hvem er der så at vælge imellem for at kåre en ny vinder, hvis man absolut skal have en sådan.

1925 fløj Amundsen og Ellsworth i 2 Dornier-Wal-Hydroplaner med piloterne Riiser-Larsen Omdahl og Dietrichsen. De blev tvunget til nødlanding på 87°44' nord. I det ene fly måtte de vende om efter at have brugt en måned til at lave en startbane.

Søndag, 9. maj 1926 fløj amerikaneren Richard E. Bryd med piloten Floyd

Bennett i en trimotor fokker fra Kings Bay på Spitsbergen hen over Nordpolen.

Tirsdag, 11. maj 1926 fløj luftskibet »Norge« med nordmanden Amundsen og amerikaneren Ellsworth med italieneren Umberto Nobile som pilot. Man startede også fra Kings Bay. Da man var over Nordpolen standsede man motorerne og steg ned til 100 meter over isen, hvor man nedkastede Norges, USA's og Italiens flag. Ingen var nede og røre ved isen. Man fløj så videre tværs over Ishavet til Point Barrow i Alaska, hvor man ankom 14. maj 1926.

1937 blev Nordpolen startstedet for en russisk ekspedition, som blev fløjet dertil. Ekspeditionens 4 medlemmer oprettede en base på en drivende is, hvor de tilbragte 8 måneder og drev 3220 km. En isbryder hentede dem ved Grønlands østkyst.

1954 begyndte SAS at flyve over Nordpolen med rutefly.

1958 sejlede USA's første atomdrevne ubåd »Nautilus« (søsat 1954) under Nordpolen.

Fredag, 19 april 1968, kl. 15 nåede Ralph Plaisted på SkiDoo-snescooter til Nordpolen. Dagen efter fløj et »U.S. Air Force Weather Service« fly over og kunne på sine instrumenter konstatere, at han og ekspeditionens 3 andre medlemmer nåede frem til 90°.

Søndag, 6. april 1969: The British Trans-Arctic Expedition, en engelsk ekspedition på 4 hundeslæder trukket af 40 hunde (Allan Gill, Kenneth Hedges, Roy Koerner og Wally Herbert), nåede til Nordpolen. Ekspeditionen startede fra Point Barrow i Alaska 21. februar 1968. De overvintrede driven- de på Ishavets havis 1. juli 1968 – 1. februar 1969. De nåede Nordpolen 6. april 1969 og fortsatte til Svalbard med ankomst der 11. juni 1969, hvor de blev hentet af en helikopter. Man rejste med hundeslæde de 6000 km over Ishavet.

Onsdag, 19. maj 1971, 09:50 GTM nåede italieneren Guido Monzinos ekspedition til Nordpolen. Monzino (43 år) havde flere ledsagere (bl.a. Mirko Minuzzo, Aranda, Rinaldo Carrel, Allan Koch Sørensen, Ejnar Sverre Peter-

sen, Knud Erik Møller, og brødrene Peter Peary og Talilanguaq Peary), 12 slæder og over 100 hunde samt overflyvning og nedkastning af udstyr. Man fulgte Pearys rute fra Cape Columbia på nordkysten af Ellesmere Island i Canada.

Søndag, 30. april 1978 ankom japaneren Naomi Uemura (37 år) til Nordpolen. Han slædede på hundeslæde alene fra Ellesmere Island de 800 km til Nordpolen. Man fulgte hans færd via radio. Det var meningen, at han skulle slæde tilbage til Grønland, men dårlige isforhold gjorde, at han og de 16 hunde blev hentet i et canadisk fly på Nordpolen og fløjet til Grønland.

1978: 3 japanere og 2 grønlændere (den ene var Pearys 39-årige barnebarn Peter) nåede frem til Nordpolen på 3 hundeslæder.

1981: Fransk ekspedition »Det hvide Krydstogt« med 8 deltagere under ledelse af den 41-årige Christian Gallisian startede fra Scoresbysund i 4 amfibiekøretøjer (snescootere) og 2 terrængående motorcykler for at kunne sætte det franske flag på Nordpolen 14. juli. Ekspeditionen måtte opgive.

April 1982: Englænderne Sir Ranulph Fiennes (38 år) og Charles Burton (40 år) rejste rundt om jorden via Nordpolen, som de besøgte på snescooter. Kort før de nåede frem til Nordpolen, blev de mødt af et fly og fik friske forsyninger. Turen var startet 2½ år før, og de havde rejst fra London gennem Sahara og Afrika, over Sydatlanten, tværs over Antarktis og Sydpolen, videre til Australien, over Stillehavet til USA, gennem Canada til Arktis og

Nordpolen, derfra til Svalbard, og så båd til London.

April 1987: Den 36-årige japaner Shinji Kazamas nåede til Nordpolen på sin 200 cc Yamaha motorcykel. Han startede fra Ward Hunt Island i Canada 8. marts 1987.

April 1988: Næsten hundrede mennesker samledes i + 20° C på Nordpolen, de fleste blev fløjet ind, for at hylde 9 sovjetiske og 4 canadiske skiløbere, der var undervejs fra Nova Semlja (start 3. marts) i Sovjet til Cape Colombia på nordkysten af Ellesmere Island i Canada. Ekspeditionen kaldte sig »Polar Broen«.

Fra Thule Air Base turistflyvning ud over Nordpolen. Det var i anledning af et jubilæum, men jeg har glemt hvilket.

Dennis Rawlins mener, at de første som var ved Nordpolen var luftskibet »Norge« og dets besætning. Han mener derfor, at Norden skal gøre noget for at kræve retten til Nordpolen for denne ekspedition.

Men hvor tæt skal man være på Nordpolen for at kunne sige, at man har været der? Hvor længe skal besøget vare? Med hvilket transportmiddel kan man tillade sig at rejse der til? Gælder det også, hvis man bliver hentet eller sat af i fly? Der er mange flere spørgsmål. Men er det nødvendigt at bruge tid på at finde svarene?

Når det kommer til stykket, så er det vel Julemanden, der opdagede Nordpolen.

Knud Rasmussen (1932): Polarforskningens Saga. 398 sider. København: Chr. Erichsens Forlag.